

PSICHOLOGINĖ TRAUMA IR GYVENIMAS

Danutė Gailienė
Vilniaus universitetas

AČIŪ

- Dr. Monika Skerytė-Kazlauskienė
- Dr. Rasa Bieliauskaitė
- Dr. Neringa Grigutytė
- Mgstr. Eglė Mažulytė
- Mgstr. Jonas Eimontas ir jo SAVANORIAI
- Mgstr. Dovilė Grigienė
- Mgstr. Said Dadašev

PSICHOLOGINĖ TRAUMA IR GYVENIMAS – KOKS TARP JŲ RYŠYS?

1. Trauma **sustabdo** gyvenimą

pertrūkis, lūžis, sukrėtimas

2. Trauma **paveikia** tolesnį gyvenimą

sutrikimai: PTSS (1980)

asmenybės sutrikimai: (KPTSS)

potrauminis augimas (Posttraumatic Growth),
atsparumas

TRAUMA IR POTRAUMINIO STRESO SUTRIKIMAS

- 1980 metai,
DSM-III (Diagnostic Statistical Manual)

Patirtoji trauma yra PTSS (Potrauminio streso sutrikimo) **priežastis**

DSM-V (2013) ir TLK-11 (2017)

PTSS (Potrauminio streso sutrikimas)

1. Invazija
2. Vengimas
3. Emocijų ir kognicijų pokyčiai
4. Padidėjęs dirglumas

KPTSS (kompleksinis potrauminio streso sutrikimas)

1. Emocijų pokyčiai
2. Savivertės
3. Santykių

Dr. Evaldas Kazlauskas

*Traumos ir potrauminio streso sampratos
raida*

TRAUMA IR POZITYVŪS PROCESAI

- Potrauminis augimas (Posttraumatic Growth)
- Atsparumas (Resilience)
- Dvasinis augimas

Trauma yra moderni iniciacijos forma. Tai vienas iš nedaugelio dalykų, galintis nublokšti auką į kelius, kuriais mistikai, šamanai, mitiniai herojai vaikščiojo tūkstantmečiais....Trauma visada buvo kelias į Dvasią. Ji buvo daugelio religijų įkūrėjų, šventųjų ir mistikų atsivertimo katalizatorius. *J.Campbel, 2003*

Dr. Vidmantas Šimkūnas SJ

*Ignaciškasis dvasingumas kaip struktūruota
trauminių patirčių refleksija*

TRAUMA IR ŽMOGAUS AMŽIUS

- Trauma paveikia žmogų bet kuriame amžiuje
- Vyresniame amžiuje: dažnas retraumavimas
- Vaikų traumas:
 - paveikia vaiko psichologinę raidą
 - traumos poveikio stiprumas ir modalumas
 - tiesiogiai priklauso nuo jo artimosios aplinkos

Aušra Kurienė

*Psichologinė trauma vaikystėje
ir išgyvenimo kelias*

TRAUMOS POVEIKIS KITOMS KARTOMS

1. Psichodinaminė teorija
2. Sociokultūrinė teorija
3. Šeimos santykių teorijos: prieraišumas ir komunikacija
4. Biologinės teorijos

Prof. Marinus van IJzendoorn

(Nyderlandai)

*Intergenerational transmission of abuse
and trauma: **neurobiological and
attachment perspectives***

ISTORINĖS TRAUMOS

- Paveikia visą visuomenę
- Pripažinimo problema
- Įveikos problema

TRAUMUOJANTI ISTORIJA LIETUVOJE

- | 1940 - pirmoji sovietų okupacija
- | 1941-1944 nacių okupacija
- | 1944-1991 antroji sovietų okupacija

1940-1953: 33% Lietuvos gyventojų nužudyti, patyrė politines represijas arba emigravo (iš viso apie 1,2 mln. žmonių)

1945 – 1991 m. EUROPOJE

VAKARŲ EUROPA

- *Gydomi karo žaizdas*
- *Apmąsto praeitį ir jos pamokas*
- *Įvertina traumuotų žmonių patyrimą*
- *Siekia atsilyginti Holokausto aukoms*

RYTŲ EUROPA

- *Kenčia sovietinę okupaciją ir komunistinį režimą*
- *Geriausi piliečiai represuojami*
- *Tvyro melas ir propaganda*
- *Persekiojama Bažnyčia*

DIPLOMATINĖ FORMULĖ

A.ASSMAN, 2013

Istorikas *Bernd Faulenbach*:

1. Atmintis apie stalinizmą neturi *reliatyvizuoti* atminties apie Holokaustą
2. Atmintis apie Holokaustą neturi *menkinti* atminties apie stalinizmą

VISUOMENINĖ TRAUMŲ ĮVEIKA

1. Taikos ir susitaikymo komisijos
2. Gruba kreska (storas brūkšnys)
3. Ilgalaikė diskusija ir refleksija
4. Baltijos kelias
5. Vėlinės.....

VĒLINĒS KAIP IŠGIJIMO ERDVĒ

Dr. Denise Thorp (Duke university)

MEMORY ON FIRE: THE RE-MEMBERING OF THE
LITHUANIAN BODY (POLITIC)

*LIEPSNOJANTI ATMINTIS: LIETUVOS (POLITINIO) KŪNO
PRISIMINIMAI*

Dr. Nerijus Šepetyš

Trauma ir istorinė savimonė

KAS BUVO PO TO?

Visuotinė dotacija

SUNKIŲ TRAUMŲ IR SOCIALINIŲ
TRANSFORMACIJŲ PSICHOLOGINIAI
PADARINIAI IR JŲ ĮVEIKA

Dr.Rasa Bieliauskaitė

Trys kartos Lietuvoje: ar istorija traumuoja?

TEMOS PLĖTOJAMOS SEKCIJOSE

- 1. Trauminis patyrimas ir jo pėdsakai*
- 2. Traumos atspindys mamos ir vaiko santykiuose*
- 3. Kelias per istorines traumas*

SĖKMINGOS

KONFERENCIJOS!